

Sygn. akt VUa 1/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2013 roku

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie następującym:

Przewodniczący – SSO Krzysztof Głowczyński (spr.)

Sędziowie: SSO Andrzej Marek

SSO Jacek Wilga

Protokolant: Ewa Sawiak

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2013 roku w Legnicy

na rozprawie

sprawy z odwołania K. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o zasiłek chorobowy

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Rejonowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

z dnia 8 listopada 2012 roku sygn. akt IV U 91/12

I. oddala apelację,

II. zasądza od organu rentowego na rzecz ubezpieczonej kwotę 600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Legnicy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Wydział IV Pracy wyrokiem z dnia 08 listopada 2012 r. zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 29 lutego 2012 r. w ten sposób, że zwolnił ubezpieczoną K. M. ze zobowiązania zwrotu pobranego zasiłku chorobowego wraz z odsetkami w kwocie 8.538,10 zł oraz zasądził od organu rentowego na rzecz wnioskodawczynie kwotę 60 zł, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu Sąd Pracy ustalił, że w ramach obejmującej prawidłowość i rzetelność obliczania, potrącania i opłacania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobierania zobowiązany jest ZUS, zgłaszanie do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego kontroli ustalono, że w okresie przebywania na zwolnieniach lekarskich ubezpieczona dokonywała zakupu towarów w dniu 24 kwietnia 2009 r., co potwierdzone jest podpisami na fakturach VAT, i że w dniu 30 września 2009 r. dokonała sprzedaży towaru, potwierdzonej podpisaniem faktury VAT. W wyjaśnieniach do protokołu wnioskodawczynie podała, że podpisy na fakturach nazwiskiem M. składał na podstawie udzielonego mu do załatwiania spraw firmy pełnomocnictwa jej małżonek V. K..

K. M. przebywała na zwolnieniu lekarskim z powodu zespołu korzeniowego kręgosłupa lędźwiowo-krzyżowego, ze wskazaniem całkowitego zakazu wykonywania pracy oraz podróży.

W ramach działalności handlowej firma wnioskodawczyni średnio co dwa tygodnie zaopatruje się w odzież z Włoch. W okresie zwolnienia lekarskiego ubezpieczona nie wyjeżdżała do Włoch. Po towar jeździł jej mąż z kolegą P. S. V. K. wystawione w dniach 07 września 2009 r., 12 października 2009 r. oraz 07 czerwca 2010 r. faktury podpisywał pieczęcią firmy ubezpieczonych i podpisywał się jej nazwiskiem. Faktycznie w okresie choroby wnioskodawczyni nie wykonywała żadnych czynności pracowniczych.

W okresie choroby ubezpieczonych obsługą służącego do handlu obwoźnego samochodu dostawczego i zakupem do niego paliwa zajmowała się R. I.

Uwzględniając zebrany materiał i oparte na nim ustalenia faktyczne, Sąd Rejonowy uznał, że w okresie objętym czasową niezdolnością do pracy wnioskodawczyni nie dokonywała żadnych transakcji handlowych. Z jej upoważnienia czynności te wykonywał mąż ubezpieczonych oraz zatrudnieni w jej firmie pracownicy.

Sąd I instancji wskazał, że zasady i tryb kontroli prawidłowości wykorzystywania zwolnień lekarskich regulują przepisy rozporządzenia MPiPS z dnia 27 lipca 1999 r., które organ rentowy ma obowiązek przestrzegać. Przeprowadzona zaś u wnioskodawczyni kontrola miała zupełnie inny cel. Nie było zatem formalnoprawnego wszczęcia postępowania w sprawie kontroli prawidłowości wykorzystania przez ubezpieczoną zwolnienia lekarskiego. Przepis art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej nie może stanowić podstawy prawnej dla dochodzenia zwrotu pobranych bezpodstawnie świadczeń bez prawidłowo poczynionych w toku czynności kontrolnych dla tego typu postępowania sprawdzającego prawidłowość wykorzystania zwolnień lekarskich ustaleń.

W apelacji od powyższego wyroku, zaskarżonego w całości, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. zarzucił naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię, w szczególności art. 6 ust. 1, art. 17, art. 66 i art. 68 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2010 r. Nr 77, poz. 512 ze zm.) w związku z art. 84 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) poprzez przyjęcie, że wnioskodawczyni nie ma obowiązku zwrotu zasiłku chorobowego wraz z odsetkami w kwocie 8.538,10 zł.

Wskazując na powyższe, organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez oddalenie odwołania, względnie, o uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy wskazał, że zaskarżoną decyzją zobowiązano będącą płatnikiem składek K. M. do zwrotu zasiłku chorobowego wraz z odsetkami, gdyż w toku kontroli stwierdzono, że w czasie przebywania na zwolnieniach lekarskich, w dniach 07 kwietnia 2009 r., 20 kwietnia 2009 r., 30 września 2009 r., 12 października 2009 r., 07 czerwca 2010 r. ubezpieczona wykonywała pracę.

Nie kwestionując ustalonego w opinii grafologicznej faktu, że faktury z dnia 07 września 2009 r., 12 października 2009 r. i 07 czerwca 2010 r. podpisał mąż wnioskodawczyni, organ rentowy stwierdził, że V. K. nie miał prawa podpisywać faktur nie swoim nazwiskiem oraz, że dokumenty te stanowiły podstawę do rozliczenia kosztów wykonywania działalności gospodarczej, a więc służyły do osiągnięcia przez wnioskodawczynię dochodów. Ponadto organ rentowy wskazał na fakt, że w czasie zasiłku chorobowego wnioskodawczyni osobiście „... - wystawiła fakturę z dnia 30.09.2009 r. w związku ze sprzedażą rzeczy wymienionych na fakturze męża, który otwierał sklep,

- dokonała zakupu towarów we W. i podpisała osobiście dwie faktury z dnia 24.04.2009 r.,

- w podatkowej księdze przychodów i rozchodów zostały zaewidencjonowane koszty z tytułu zakupu paliwa na podstawie faktur z dnia ...”.

Niejako we wnioskach uzasadnienia apelacji organ rentowy wskazał, że skoro wnioskodawczyni stała się niezdolna do pracy w okresie podlegania obowiązkowi ubezpieczenia z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, jej utracone zarobki winny zostać zrekompensowane świadczeniem z ubezpieczenia społecznego. Tymczasem ze stanu sprawy wynika, że ubezpieczona w okresie zwolnienia lekarskiego wykorzystywała możliwość zarobkowania wykonywaniem własnej działalności, a poza tym nie powinna nabyć prawa do zasiłku chorobowego z ubezpieczenia społecznego.

W odpowiedzi na apelację K. M. wniosła o jej oddalenie w całości oraz zasądzenie od organu rentowego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W świetle treści między innymi uzasadnienia apelacji, jedyną i bezpośrednią podstawę nałożenia na wnioskodawczynię obowiązku zwrotu nienależnie pobranych zdaniem organu rentowego, wypłaconych tytułem zasiłku chorobowego świadczeń, był ustalony przez ten organ fakt wykonywania przez K. M. w dniach 07 kwietnia 2009 r., 20 kwietnia 2009 r., 30 września 2009 r., 12 października 2009 r., 07 czerwca 2010 r. pracy. Tego stanowiska nie zaakceptowała ubezpieczona, przecząc temu by w czasie pobierania zasiłku chorobowego pracę wykonywała. Istotą zatem sprawy było wyjaśnienie, czy w czasie pobierania zasiłku chorobowego we wskazanych przez organ rentowy dniach wnioskodawczyni istotnie wykonywała pracę i tym samym pobierała zasiłek chorobowy niezgodnie z jego przeznaczeniem.

W świetle treści uzasadnienia apelacji za niesporny należy uznać fakt, że K. M. nie dokonała w dniach 07 kwietnia 2009 r., 20 kwietnia 2009 r., 12 października 2009 r. i 07 czerwca 2010 r. zakupów, gdyż we Włoszech dokonał ich jej mąż V. K.. Nie jest zatem uzasadniony stanowiący podstawę ustaleń zaskarżonej decyzji fakt wykonywania przez wnioskodawczynię we wskazanych wyżej dniach pracy.

W kwestii wykonywania w dniu 30 września 2009 r. pracy, w postępowaniu przed organem rentowym, udzielając odpowiedzi na pytanie, kto wystawił fakturę na sprzedaż towaru z 30.09.2009 r., kto dokonał sprzedaży, wnioskodawczyni podała: „ja również wystawiłam fakturę w związku ze sprzedażą. Udostępniona w trakcie przesłuchania faktura VAT nr (...) została przeze mnie wystawiona. W oparciu o fakturę dokonałam sprzedaży rzeczy wymienionych na fakturze mężowi, który otwierał sklep. Ja w firmie zajmuję się wystawianiem faktur.” (k. 12 akt ubezpieczeniowych). Nie tylko zatem z treści uzasadnienia apelacji wynika, że jedną z okoliczności pozbawiających ubezpieczoną prawa do zasiłku chorobowego stanowił fakt wystawienia przez nią faktury VAT. Tymczasem z zebranego w sprawie materiału wynika, że w ramach prowadzonej działalności, wnioskodawczyni wykonuje szereg czynności, takich jak: sprzedaż towarów, zamawianie towaru, zaopatrywanie w towar, wyjazdy po towar (wyjaśnienia wnioskodawczyni w aktach rentowych, k. 12). Z materiału tego wynika również istotny fakt, że K. M. zatrudniała pracowników, B. Ł., B. S., R. I. i P. M.. Ze względu na wskazane wyżej okoliczności należy uwzględnić pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w jego wyroku z dnia 06 maja 2009 r., sygn. akt II UK 359/08 (OSNP 2011/1-2/16), wskazujący na to, że czynności formalnoprawne podejmowane w okresie niezdolności do pracy przez osobę prowadzącą działalność gospodarczą w związku z posiadaniem przez nią statusem pracodawcy nie są pracą powodującą utratę prawa do zasiłku chorobowego (art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa). Przy stosowaniu art. 17 ust. 1 ustawy z 1999 r. należy odróżnić „pracę zarobkową”, wykonywaną w ramach działalności gospodarczej przez osobę jednoosobowo prowadzącą tę działalność, od czynności formalno-prawnych, do jakich jest zobowiązana jako pracodawca. W realiach rozpoznawanej sprawy wnioskodawczyni jest jednocześnie osobą prowadzącą działalność gospodarczą, jak również i pracodawcą. Incydentalne zatem, nie połączone z żadnym wysiłkiem wystawienie faktury VAT nie pozbawia K. M. prawa do zasiłku chorobowego. Nie wykonywała ona bowiem pracy w rozumieniu przepisu art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej, który stanowi, że ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia, ani tym bardziej nie wykorzystywała zwolnienia niezgodnie z jego

celem. Praca zarobkowa wnioskodawczyni przejawiała się w wykonywaniu pozostających w bezpośrednim związku z prowadzeniem działalności gospodarczej, stanowiących jej istotę, takich czynności faktycznych jak sprzedaż towarów, zamawianie towaru, zaopatrywanie w towar, wyjazdy po towar.

Pozostałe wskazane w uzasadnieniu apelacji okoliczności dotyczące zakupu towarów we W. i podpisania dwóch faktur oraz zaewidencjonowania w podatkowej księdze przychodów i rozchodów koszty zakupu paliwa na podstawie wymienionych faktur nie uzasadniają wniosków apelacji. Należy bowiem wskazać, że zgodnie z poglądem Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 02 lutego 2011 r., II UK 118/11, LEX nr 1135992), który Sąd Okręgowy w pełni podziela, w sprawie, w której wniesiono odwołanie od decyzji organu rentowego, przedmiot sporu nie może wykraczać poza treść tej decyzji. Granice przedmiotowe i podmiotowe sporu wyznacza treść zaskarżonej decyzji organu rentowego (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 24 stycznia 2012 r., III AUa 1551/11, LEX nr 1163472). Skoro bowiem w zaskarżonej decyzji organ rentowy nie powoływał się na wymienione wyżej fakty, to na etapie postępowania odwoławczego nie jest już możliwe skuteczne powoływanie się na okoliczności nie mieszczące się w treści tej decyzji.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. pozbawioną uzasadnionych podstaw apelację oddalił.